

Arktinen kansainvälinen luonnonvarapolitiikka; suositukset toimenpidealueiksi

Kansainvälisen luonnonvarapolitiikan
yhteistyöverkoston 14.3.2017 tilaisuuden pohjalta
laadittu kooste

2.6.2017



Kv. luonnonvarapolitiikan yhteistyöverkoston tilaisuus 14.3.2017; Arktinen kansainvälinen luonnonvarapolitiikka

- Puheenjohtaja osastopäällikkö Juha Niemelä, maa- ja metsätalousministeriöstä.
- Alustuksen teemasta piti suurlähettiläs Harri Mäki-Reinikka ulkoasiainministeriöstä.
- Paneelikeskustelu teemasta
 - Suurlähettiläs Harri Mäki-Reinikka, ulkoasiainministeriö
 - Kansliapäällikkö Hannele Pokka, ympäristöministeriö
 - Maakuntajohtaja Mika Riipi, Lapin liitto
 - Aluejohtaja Kirsi-Marja Korhonen, Metsähallitus
 - Pääjohtaja Mari Walls, Luonnonvarakeskus
 - Pääjohtaja Lea Kauppi, Suomen ympäristökeskus
- Tilannekatsaus ja yleiskeskustelu Suomen tavoitteista arktisessa kansainvälisessä luonnonvarapolitiikassa.
- **Esitysten ja keskustelun pohjalta laadittiin suositukset keskeisiksi viesteiksi ja toimenpidealueiksi arktiselle kansainväliselle luonnonvarapolitiikalle.**

Toimenpidealueet

1. **Maakuva:** vahvistetaan Suomen maakuvaa osaavana ja vastuullisena arktisena toimijana

- Korostetaan, että arktisuus tulee ymmärtää laajasti – ”arktisuus ei ole vain meriä, kylmyyttä ja pimeyttä”.
- Huolehditaan siitä, että Suomi toimii vastuullisesti ja kestävästi omien uusiutuvien luonnonvarojensa käytössä ja hoidossa aktiivisessa yhteistyössä muiden maiden ja kumppanien kanssa.
- Viestitään aktiivisesti Suomen vastuullisesta ja kestävästä luonnonvarojen käytöstä sekä niihin liittyvistä kestävä kehityksen mahdollisuuksista – ”Suomessa on vahva olosuhdeosaaminen ja hallinta - mikä toimii arktisella alueella toimii kaikkialla.”

2. **Kestävyys:** edistetään kestävyyttä laajasti ymmärretyn arktisen alueiden maissa

- Edistetään rinnakkaisten maankäytön muotojen yhteensovittamista; esim. kestävä metsätalous – matkailu – poronhoito – erätalous; alkuperäiskansojen ja muun paikallisväestöjen oikeudet.
- Edistetään ilmastonmuutokseen ja siihen sopeutumisen (ml. resilienssi ja riskienhallinta) tietopohjaa ja osaamista uusiutuvien luonnonvarojen käytössä ja hoidossa.

3. **EU-politiikat ja resurssit:** vahvistetaan arktisten alueiden asemaa EU:n eri politiikoissa sekä rahoituksessa

- Selvitetään ja parannetaan mahdollisuuksia hyödyntää eri rahoituslähteitä ml. EU-rahoitusta arktisiin luonnonvarahankkeisiin.
- Turvataan arktisten alueiden sekä luonnonvara-asioiden mahdollisuudet seuraavassa EU-rahoituskehityksessä.
- Hyödynnetään Suomen tulevaa EU-puheenjohtajuuskautta arktisten ja kv. luonnonvara-asioiden edistämiseksi.

Toimenpidealueet

4. Tutkimustieto ja osaaminen (T&K): edistetään suomalaisen osaamisen ja hyvien käytänteiden hyödyntämistä arktisella alueella

- Vahvistetaan kotimaista osaamista ja innovaatiotoimintaa.
- Edistetään tutkimuksen ja osaamisen vaihtoa arktisella alueella esim. ilmastonmuutos ja riskien hallinta, ympäristö- ja vaikuttavuusarvioinnit, paikkatieto ja mittaaminen, muutokset kalakannoissa ja kalastus, vieraslajit ja biodiversiteetin tila, metsien kasvu muuttuvassa ilmastossa, makeat vesivarat ja veden kierto sekä uusiutuva energia.
- Edistetään luonnonvaratutkimuksen ja osaamisen hyödyntämistä arktisessa liiketoiminnassa.

5. Liiketoiminta ja kumppanuudet: vahvistetaan elinkeinotoimintaa ja yhteistyötä yli maiden ja toimialojen rajojen

- Edistetään verkottumista yli toimialarajojen ja eri maiden kesken (dialogiprosessit, klusterit).
- Edistetään innovatiivisia investointeja arktisella alueella.
- Varmistetaan logistiikan toimivuus.
- Edistetään matkailua, luonnontuotteiden hyödyntämistä sekä puurakentamista.

6. Arktisen yhteistyön instituutiot ja prosessit: vahvistetaan luonnonvara-asioiden näkyvyyttä arktisessa yhteistyössä

- Hyödynnetään Arktisen neuvoston Suomen puheenjohtajuuskautta luonnonvarayhteistyössä.
- Sovitetaan yhteen arktisen strategian päivityksen toimeenpano ja kansainvälinen arktinen luonnonvarapolitiikka.
- Lisätään kohdennetusti arktisen kansainvälisen luonnonvarapolitiikan näkyvyyttä kansainvälisillä foorumeilla.

Tausta

Suomen arktisen strategian päivitys, 2016 (Liite 1)

- Tavoitteet: Suomi johtavana toimijana kansainvälisessä arktisessa politiikassa ja keskeinen ratkaisujen tuottaja arktisen kehityksen pulmiin.
- Pyrkii vahvistamaan arktisen alueen ympäristönsuojelua, turvallisuuspoliittista vakautta sekä lisäämään alueen elinvoimaa kestävän kehityksen reunaehtojen puitteissa.
- Painopisteet: Arktinen ulko- ja EU-politiikka, kestävä matkailu, arktinen osaaminen, infrastruktuuri; [Arktisen strategian päivityksen toimenpidesuunnitelma](#) hyväksytty 2017.

Arktinen neuvottelukunta

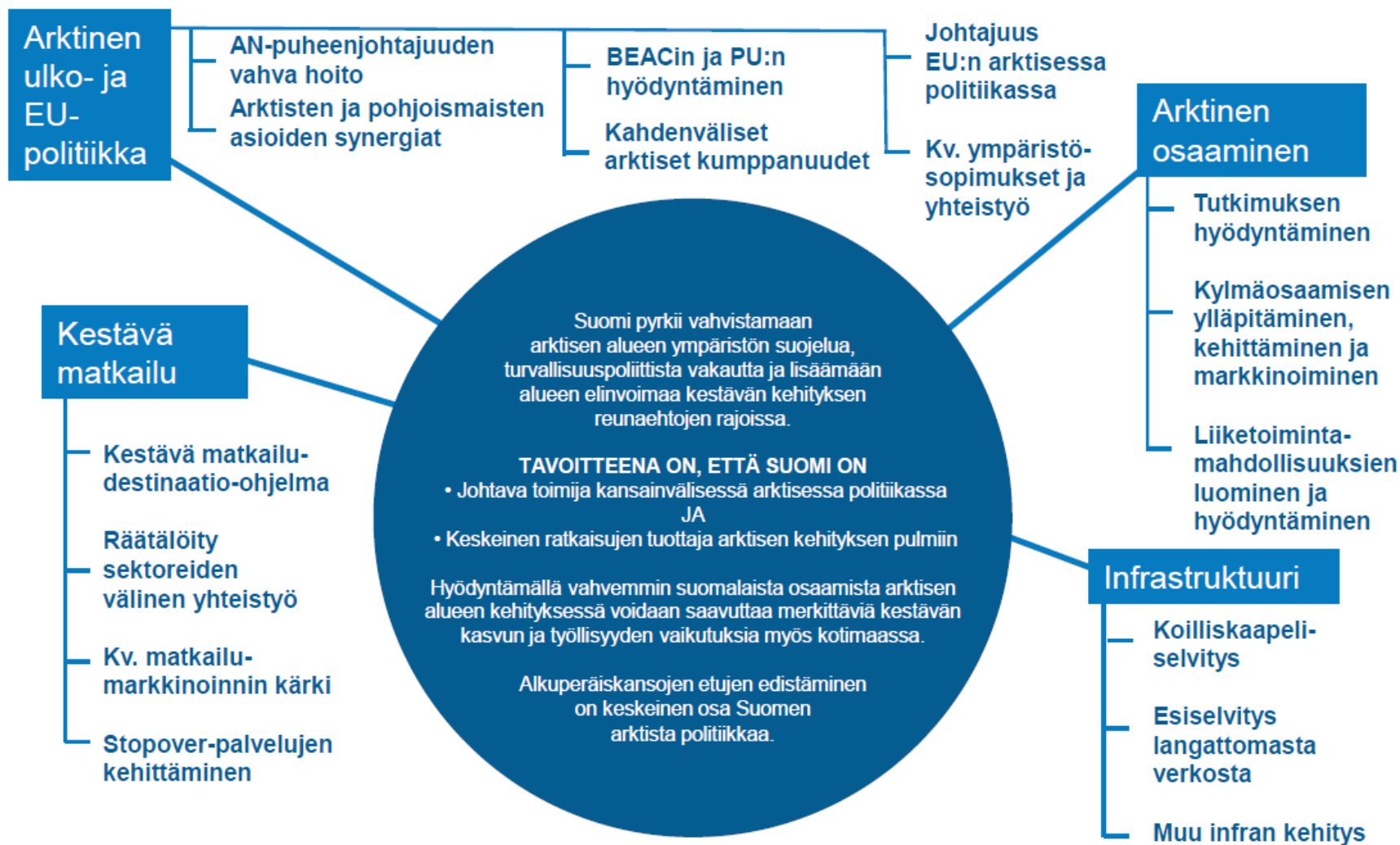
- Tukee ja vahvistaa Suomen arktista politiikkaa, edistää sen tavoitteita sekä tekee tunnetuksi arktisia kysymyksiä ja arktista identiteettiä.
- Keskustelee säännöllisesti kansainvälistä arktista politiikkaa koskevista kysymyksistä, kuten Arktisen neuvoston Suomen pj-kaudesta ja EU:n arktisesta politiikasta.

Suomen Arktisen neuvoston pj-kausi 2017–2019 (Liite 2)

- Viitekehyksenä Pariisin ilmastopimus sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet / Agenda 2030.
- Suomen prioriteetit: Ympäristönsuojelu, meteorologinen yhteistyö, viestintäyhteydet ja koulutusyhteistyö. Läpileikkaavina teemoina ilmastonmuutos ja kestävä kehitys.

Arktisen yhteistyön muut foorumit (Liite 3)

Arktisen strategian painopisteet



Liite 2

Arktinen neuvosto

Arktisen neuvoston tehtävänä on edistää arktisten valtioiden ja alkuperäisväestöjen yhteistyötä erityisesti ympäristönsuojeluun ja kestäväan kehitykseen liittyvissä kysymyksissä.

Arktinen neuvosto perustettiin vuonna 1996 Ottawan julistuksella, jonka taustalla oli Suomen aloitteesta vuonna 1991 käynnistynyt arktisiin ympäristökysymyksiin keskittynyt Rovaniemi-prosessi.

Jäsenmaat

- Islanti
- Kanada
- Norja
- Ruotsi
- Suomi
- Tanska (Fär-saaret ja Grönlanti)
- Venäjä
- Yhdysvallat

Alkuperäiskansat

- Aleut International Association (AIA)
- Arctic Athabaskan Council (AAC)
- Gwich'in Council International (GCI)
- Inuit Circumpolar Council (IIC)
- Russian Association of Indigenous Peoples of the North (RAIPON)
- Saamelaisneuvosto (SC)

Tarkkailijat

Eurooppa: Alankomaat, Espanja, Iso-Britannia, Italia, Puola, Ranska ja Saksa. EU on *de facto* tarkkailija.

Muut: Etelä-Korea, Intia, Japani, Kiina ja Singapore.

Järjestöjä: mm. IFRC, NEFCO, UN-ECE, UNDP, UNEP, WWF, **yht. 20.**

ARKTINEN NEUVOSTO

ARCTIC COUNCIL



Päätöksenteko

Neuvoston ylin päättävä elin on ulkoministerikokous, joka pidetään joka toinen vuosi. Edellinen (9.) kokous oli Kanadan Iqaluitissa huhtikuussa 2015. Seuraava järjestetään Fairbanksissa, Alaskassa 10.-11.5.2017.

Jäsenmaiden arktisten suurlähettiläiden virkamieskomitea (SAO) kokoontuu kolme kertaa vuodessa.

Suomen arktinen suurlähettiläs: **Aleksi Härkönen**

Puheenjohtajuus

Yhdysvallat on neuvoston pj-maa 2015-2017.

Neuvoston pj. **Rex Tillerson**
Virkamieskomitean pj. **David Balton**

Yhdysvaltain prioriteettina ovat arktisen merialueiden turvallisuus ja sääntely, taloudellisten ja elinolosuhteiden parantaminen sekä ilmastomuutoksen vaikutuksiin puuttuminen.

Suomi ottaa vastaan puheenjohtajuuden Yhdysvalloilta 11.5.2017.

Työryhmät

Pääosa neuvoston työstä tehdään kuudessa työryhmässä.

1. Arctic Contaminants Action Programme (ACAP)
2. Arctic Monitoring and Assessment Programme (AMAP)
3. Conservation of Arctic Flora and Fauna (CAFF)
4. Emergency Prevention, Preparedness and Response (EPPR)
5. Protection of the Arctic Marine Environment (PAME)
6. Sustainable Development Working Group (SDWG)

Toimintalinjauksia

- Päätökset tehdään konsensusperiaatteella.
- Arktisen neuvoston suositusten toimeenpano on jäsenvaltioiden vastuulla.
- Neuvostolla ei ole omaa budjettia, jäsenmaat rahoittavat työryhmien hankkeita ja projekteja.

Arktisen yhteistyön foorumeja

- Arktinen neuvosto
 - Barentsin euroarktinen neuvosto
 - Barentsin alueneuvosto
 - Saamelaisneuvosto
 - Pohjoinen ulottuvuus
 - Arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssi
 - Pohjoismaiden neuvosto
 - Pohjoismaiden ministerineuvosto
- Varsinaista foorumia ei ole arktisiin luonnonvaroihin liittyen -> selvitetään mahdollinen tarve jatkotoimille (esim. Arktinen Neuvosto, Arktinen talousneuvosto, Barents yhteistyö, Pohjoismainen yhteistyö, kahdenväliset ja muut järjestelyt).

Lisätietoa mm.

<http://www.arcticfinland.fi/FI/politiikka>